

דבר העורך

רְעִיבִים גַּם צִמָּאִים נִפְשֵׁם בְּהֵם תִּתְעַטֵּף

גיליון שלפנינו אנו עוסקים באיסור אכילה ושתיה לפני תפילת שחרית, שיסודו בגמ' ובזוהר, ונפסק להלכה מכמה טעמים.

לגבי שתייה - מקילים הפוסקים במקום הצורך, בפרט מים או קפה, כדי לחזק את הגוף לקראת התפילה. אך אכילה - אסורה בהחלט אלא אם כן מדובר באדם חולה או תשוש, שמתקשה לעמוד לתפילה בלי טעימה כלשהי.

וכמפורש ב**ברמב"ם** (הלכות תפילה פרק ה הלכה ב) ו**בשו"ע** (סימן פט סעיף ג) הצמא והרעב הם בכלל החולים, שאם יכול לכיין דעתו יתפלל, ואם לאו, אל יתפלל עד שיאכל וישתה.

יש קהילות שנהגו, יחידים ואנשי מעשה עובדי ה' באמת, שתפילתם אורכת שעות ארוכות, ונעשית מתוך עמל והתבוננות רבה, ואין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש לאחר הכנה כדבעי, עד שנחלש לבם וקשה להם לגשת לתפילה בדרגה הגבוהה שזכו לה ללא הכנה גופנית מסוימת. ובמקרים אלה, קיבלו היתר מרבותיהם לטעום דבר קל קודם התפילה, כדי שיוכלו לעבוד את ה' בלב שלם, וכפי שהאריך **בשו"ת ארץ צבי** (פרומר, חלק ב סימן ב) לבאר את טעם המנהג.

כל עוד האדם עדיין טרוד, חלש או מוסח - אין זו הכנה לתפילה. ולפעמים, טעימה קלה היא הדרך היחידה להגיע לתפילה אמיתית. שבלי הטעימה יצטרך לקצר ולמחר את תפילתו. וכמאמר החכם, עדיף לאכול כדי שיוכל להתפלל כדבעי, מאשר להתפלל כדי שיוכל לאכול לרעבונו.

אין זו דרך לרבים, ולא היתר גורף לכתחילה להמון העם. זוהי הוראה ליחידים בני עליה, אולם רוב בני אדם בימינו אין להם להקל בדבר, שאינם בכלל הרעב והצמא המותרים באכילה: שכן המכוונים דעתם - מצליחים לכיין גם בלי אכילה, ושאינם מכוונים - גם אחרי האכילה לא יכוונו.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'אכילה לפני שחרית'

לא תאכלו על הדם

הכנה לתפילה: תקציר הסדרה בנושא 'הכנה לתפילה', הגיליון הקודם 484 הראשון בסדרה, בנושא 'נייעס לפני התפילה'. בהמשך לכך הגיליון הנוכחי 485 השני בסדרה, בנושא 'אכילה לפני שחרית'. והגיליון הבא 486 השלישי בסדרה, בנושא 'שתייה לפני שחרית'.

מהם גדרי איסור אכילה לפני תפילת שחרית? מה טעם האיסור לאכול קודם שחרית, מדאורייתא, מדרבנן, מנהג? מה הדין בנשים וחולה ומי שקשה לו לכיין בתפילה בלי שיאכל קודם? מאימתי זמן האיסור; מעלות השחר, חצי שעה קודם עלות השחר, מזמן הקימה אפילו בלילה?

1. טעמי וגדרי האיסור

מבואר **בגמ'** (ברכות דף י:) ונפסק **ברמב"ם** (הלכות תפילה פרק ו הלכה ד) ו**בשו"ע** (סימן פט סעיף ג) 'מאחר שעלה עמוד השחר, שהגיע זמן תפילה, אסור אפילו טעימה עד שיתפלל תפילת שחרית'.

ונאמרו בפוסקים כמה סיבות באיסור אכילה ושתייה לפני תפילת שחרית, ולכל טעם יש נפק"מ להלכה, ופוסקים את כל הטעמים לחומרא.

דרך גאות: עיקר טעם האיסור הוא כמבואר **בגמ'** (ברכות דף י:) כל האוכל ושותה ואחר כך מתפלל, עליו הכתוב אומר (מלכים א פרק יד פסוק ט) וְאֶתִי הַשְּׁלֶכֶת אַחֲרַי גִּגְדָּה, אל תקרי גִּגְדָּה אלא גאיך, מלשון גאווה, שהקב"ה אומר עליו אחרי שהוא התגאה בצרכיו הגשמיים, הוא מקבל עליו עול מלכות שמים.

כוונת הדרשה ביאר **הרשב"א** (פירושי אגדות ברכות דף י:),

מועיל שומר להתיר איסור אכילה. [ולכאורה, בחצי שעה לפני עלות השחר מועיל שומר].

3. אכילה אחרי השינה

על פי קבלה: לפי **הזוהר הקדוש** (ויקהל דף רטו:): והתבאר בהרחבה **בבק הישר** (פרק סא) יש חומרא מיוחדת על אכילה לפני התפילה, כיון שהנשמה מסתלקת בשינה שהיא אחד משישים במיתה, והסיטרא אחרא שורה על הגוף בשינת הלילה שהיא זמן שליטת החיצונים, ואין הנשמה מתיישבת במקומה עד שיתפלל, והאכילה ושתייה נחשבת כהקרה לנחש, והוא בכלל "לא תנחשו" לא תתן מקום לנחש הקדמוני, וכאילו עובד עבודה זרה, **שנאמר** (ויקרא פרק יט פסוק כו) לא תאכלו על הָדָם לא תִנְחָשׁוּ, ולכן, אין לאכול כלל לאחר שקם משנתו בלילה, אפילו זמן רב לפני עלות השחר.

וכתב **במשנ"ב** (ס"ק כח) שדברי הזוהר אמורים כאשר היה ישן וקם לפני עלות השחר, אפילו מחצות הלילה, ומדינא מותר לאכול ולשתות אפילו בישן, ונכון לכתחילה להתמיר כדברי הזוהר. והסתפק האם דברי הזוהר נאמרו גם לגבי שתייה.

והביא דברי **המחצית השקל** בשם **שו"ת שב יעקב** (סימן ח) בשם **סידור האר"י ז"ל** **השרמה"ו** עצמו כשהיה חלש לבו אכל או שתה איזה דבר לחזק גופו ולא אסר כי אם לאכול למלאות תאוות. וכתב **החיי אדם** (כלל טז) שאם מדובר בצורך הכרחי כדי שיוכל ללמוד מותר. וראה **בשו"ת וישב הים** (להגר"י הלל חלק ג סימן ו) שהאר"י בפרטי דינים אלו.

4. חומר האיסור

תקירה: נחלקו הראשונים בגדר האיסור, שלא לאכול לאחר עלות השחר, האם הוא מדאורייתא או מדרבנן;

כתב **החינוך** (מצווה רמח) שחכמים פירשו את הפסוק לא תאכלו על הָדָם, שהוא כולל גם את האיסור לטעום כלום לפני התפילה.

וביאר **המנחת חינוך** (מצווה רמח אות ה) שמדברי החינוך נראה שזהו איסור דאורייתא, הנלמד מהפסוק לא תאכלו על הָדָם, 'לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם', אלא שמדברי שאר האחרונים נראה שהוא רק מדרבנן, והפסוק הוא רק אסמכתא.

ומוסיף **המנחת חינוך** שהרמב"ם לשיטתו שחיוב תפילה מדאורייתא, וייתכן שגם האיסור לאכול לפני התפילה הוא מדאורייתא ולא רק אסמכתא, ולכן אסר אפילו טעימה כיון

שאם אין האדם משלים חוק כוונת בריאתו, אינו מן הראוי לחיים, והאכילה והשתיה מטרידה את מחשבת האדם שלא יכוין בהודאתו, וגורמת לו שהתפילה תהיה מושלכת אחרי גוו מחמת האוכל, שלא יתפלל, או שיתפלל בלי כוונה. ומטעם זה אסור לאכול ביום הכיפורים, שהוא יום הדין על הנפשות, אולי אכילתו תטריד מחשבתו ויהיה נדון למות.

להקדים תפילה: טעם נוסף כתוב שם בגמ' שדורשים את **הפסוק** (ויקרא פרק יט פסוק כו) לא תאכלו על הָדָם, לא תאכלו לפני שתתפללו על דמכם.

וכתב **הבאר הלכה** (סעיף ג ד"ה ולא לאכול) שיש נפק"מ בין שני הטעמים, אם האיסור משום 'לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם', אסור לאכול לפני תפילת שמונה עשרה, אפילו אם קרא קריאת שמע. אבל אם הטעם משום גאווה, אם קרא קריאת שמע כבר אינו דרך גאווה, ולכן מי שמוכרח לאכול לרפואה קודם התפילה, יקרא קריאת שמע לפני שאוכל, וכך מרויח לפחות שאינו דרך גאווה.

2. אכילה לפני עלות השחר

לפני מצוה: שני הטעמים הקודמים של 'גאווה' ולא תאכלו על הדם, שייכים רק בתפילת שחרית ולא בתפילות מנחה ומעריב, ושייך רק משהגיע זמן תפילה ולא לפני זמן תפילה. ואוסר גם טעימה, ולא רק אכילת קבע.

אולם כתב **המשנ"ב** (ס"ק כז) שיש עוד דין, מחצי שעה לפני עלות השחר אסור להתחיל לאכול, לפני קיום מצות קריאת שמע דאורייתא. וזה אוסר רק אכילת ושתיית קבע בשיעור יותר ממכיצה, אבל בפחות מזה מותר עד עלות השחר.

ויסודו **ברמ"א** (סימן תרנב) לגבי לולב, שאסור לאכול ולשתות לפני מצוה, ודין זה קיים גם לפני מנחה ומעריב ולא רק לפני שחרית, כמו כל המצוות שקבוע להם זמן, מחשש שמה ימשך ויעבור זמן המצוה.

ומבאר **במשנ"ב** (סימן רלב ס"ק לד) שמותר לאכול הרבה פירות כי זה לא נקרא סעודה, וכן מותר לאכול תבשיל העשוי מחמשת המינים, בתנאי שאינו קובע סעודה עליהם.

הבדל נוסף בין הטעמים, האם מועיל שומר, שלגבי מנחה וערבית אם מינה אדם שיזכיר לו את חובתו להתפלל לפני שיעבור זמן התפילה, ניתן לאכול קודם התפילה (משנ"ב סימן רלה ס"ק יח), כיון שטעם האיסור בהם הוא רק מחמת שמא יימשך. לעומת זאת משהגיע זמן תפילת שחרית שיש איסור מצד גאווה ולא תאכלו על הדם, לא

וביאר **בערוך השולחן** (סעיף כד) שאין הכונה לחולה גמור, שבו פשוט שמותר לשתות אפילו אם אין בו סכנה, אלא הכונה למי שאוכל ושותה לרפואה, והוא אינו חולה ממש, אלא שיש לו מיוחד או שהוא רוצה כדי לחזק עצמו, כמו שלוקחים תרופות באביב לחזק את הגוף, ובה אפילו אכילה ושתיה גמורים מותר כי המטרה היא לרפואה ואין בכך גאווה.

הכל אסור: מאידך לדעת **הכל בו** (סימן ט) יש אוסרים אפילו לשתות מים לפני התפילה, כיון שרצונו ונפשו מלא ממה שהוא צריך. וכתב **המהר"י אבובב** בשם **ארחות חיים** (סימן טו) שלפי הטעם של הכל בו אפילו מים או לרפואה אסור. וכן לפי **הזוהר** הכל אסור, והנהוגים לפי הזוהר לא אוכלים ושותים כלום לפני התפילה.

6. אכילה לחיזוק הגוף

צמא ורעב: כתב **הרמב"ם** (הלכות תפילה פרק ה הלכה ב) הצמא והרעב הרי הם בכלל חולים, ואם יכול לכיין בתפילה יתפלל, ואם לא אל יתפלל עד שיאכל וישתה.

וכתב **הבית יוסף** (סימן פט סעיף ד) שלפי דברי **הטור** (סימן צח) לגבי הדין של כוונה בתפילה שמי שלא יכול לכיין כראוי לא יתפלל, כיום אנחנו לא מקפידים על כך, כי בלאו הכי אנו לא מכוונים כל כך בתפילה כראוי, לפי זה גם הצמא והרעב צריכים להתפלל ואחר כך יאכלו וישתו, ומכל מקום אם רוצים לסמוך על הרמב"ם הרשות בידם לאכול.

וכן נפסק **בשו"ע** (סימן פט סעיף ד) לגבי צמא ורעב שנחשב כחולה, ואם לא יכול לכיין אם רצה לא יתפלל עד שיאכל וישתה. וביאר **המשנ"ב** (ס"ק כה-כו) שמדובר ברעב מאד. ודייק מלשון השו"ע שאינו מחוייב לאכול לפני שיתפלל אלא תלוי ברצונו, והטעם משום שבזמננו בכל אופן לא כל כך מכוונים, אך בכל זאת אם רוצה לאכול ולשתות לפני התפילה כדי שיוכל לכיין מותר.

והוסיף **בבאור הלכה** (ד"ה הצמא) למרות שבכל אופן מותר לשתות מים, יש נפק"מ למי שלא יכול לשתות מים על קיבה ריקה, ומוכרח לאכול קצת אוכל לפני השתיה.

מאידך לדעת **המטה משה** (סימן קז) ולחם חמודות (פ"א אות סב) הובא **באליה רבה** (סימן פט) אף לדידך אסור להתפלל בלא אכילה ושתיה, והוסיף שכך מבואר **בתוס'**,

שהוא איסור דאורייתא, מדין 'חצי שיעור' שאסור מהתורה, למרות שבגמ' מוזכר איסור רק של אכילה, ויש פוסקים שסוברים שרק אכילה אסורה אבל טעימה מותרת.

כספר המצוות (שורש ט) לרמב"ם יש רמז לכך שזה איסור דאורייתא. מאידך **ברמב"ם** (הלכות תפילה פרק ו) לא מוזכר שהאיסור לאכול כלול ב'לא תאכלו', ונראה מדבריו שזה רק אסמכתא.

אבל לרוב הראשונים שעיקר חיוב תפילה הוא רק מדרבנן, קל וחומר שהאיסור לאכול קודם התפילה הוא רק מדרבנן. וכן מבואר להדיא **במאירי ורבינו יונה ועוד הרבה ראשונים**, וכן נוקט **המשנ"ב** (ס"ק כט) שהאיסור לאכול לפני התפילה הוא רק מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

והאר"ק **ביביע אומר** (חלק י סימן ו) במקורות מדברי הראשונים והפוסקים, האם האיסור לאכול קודם התפילה הוא מדאורייתא או מדרבנן. ונפק"מ אם שכח ובירך ברכת הנהנין על מאכל קודם תפילת שחרית, האם יטעום בכדי שלא תהיה ברכתו לבטלה, והסיק שלמעשה יטעום מעט בכדי שלא תהיה ברכתו לבטלה, ואין זה דרך גאווה האסורה.

5. אכילה לרפואה

כאמור, עיקר טעם האיסור הוא בגלל שזה דרך גאווה, וכל דבר שאינו דרך גאווה מותר, ולכן מותר לשתות מים, ולאכול אוכלין לרפואה.

מים ותרופות: כתב **מהר"י אבובב ז"ל** בדעת **אבי העזרי** (ראבי"ה ברכות סימן ל) ונפסק **בבית יוסף ובשו"ע** (סימן פט סעיף ג) ו**משנ"ב** (ס"ק כד), ביאור הלכה ד"ה וכן אוכלין) מותר לשתות מים קודם התפילה, שאין בשתית מים דרך גאווה. וכן מותר לאכול ולשתות לרפואה קודם התפילה, אפילו אוכלין ומשקין טובים ששייך בהם גאווה, כיון שהמטרה היא לרפואה, אין בכך משום גאווה. וכתבו **הפ"ח והפמ"ג** שאפילו אם יכול לאוכלם אחר התפילה, גם כן מותר, כיון שהוא מכוין לרפואה.

וביאר הבית יוסף, שהיה כח ביד חכמים לשנות הפסוק ממשמעותו, מכיון שהאיסור לאכול ולשתות לפני התפילה אינו מדאורייתא אלא מדרבנן, חכמים לא גזרו איסור אלא רק על דברים שיש בהם גאווה. וכשבאו חכמים למצוא סמך בפסוק, ראו שלפי פשוטו הפסוק אוסר גם מים, ולכן דרשו את הפסוק אל תקרי גִּנְגָּ אלא גאיך.

אכילת נשים לפני התפילה

וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֱמָךְ: יש לחקור האם כל פרטי דיני תפילה נאמרו גם בנשים, כגון איסור קודם התפילה בשאלת שלום, ועסק בצרכיו, ואכילה ושתייה, האם נשים דינם כאנשים לגבי זה או לא.

בגיליון עומק הפשט (מספר 444) בנושא מנהגי הנשים בתפילה, התבאר בארוכה שנחלקו הפוסקים האם יש לאשה איסור אכילה קודם התפילה. ומכל מקום לגבי איסור זה, מספיק תפילה קצרה כדי להתיר להם את האכילה.

ולגבי אשה שאוכלת לפני תפילת שחרית בשבת, יש אומרים שחייבת לקדש קודם האכילה, ויש מקילים שאכילת ארעי לא צריכה קידוש.

וכתב **החוט שני** (נושאים שונים עמוד קפב) שמותר לחזן לגמוע ביצה חיה לפני התפילה, כדי שיהיה קולו ערב, שנחשב כמו רפואה.

8. אכילה סמוך לתענית

עד עלות השחר: כתב **בשו"ע** (סימן תקסד סעיף א) כל תענית שאוכלים בו בלילה, בין צבור בין יחיד, הרי זה אוכל ושותה עד שיעלה עמוד השחר, בתנאי שלא ישן, ולמרות שבכל ימות השנה צריך להפסיק חצי שעה קודם.

ופשטות **המשנ"ב** (סימן פט ס"ק כז) וכן מטו בשם **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (אשי ישראל פרק יג הערה עא), גם לגבי תענית אסור לאכול בקביעות חצי שעה קודם עלות השחר, וכל היתר בערב תענית הוא רק אם התחיל בהיתר יותר מחצי שעה קודם עלות השחר, או בשאר אופני היתר.

מאידך מטו בשם **הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"ש ואזנר זצ"ל** (שימוש חכמים חלק ח עמוד קכה) שקיים הבדל בין כל השנה (שמותר לאכול אחרי התפילה) שאסור לאכול בקביעות חצי שעה קודם עלות השחר, לערב תענית (שאסור לאכול אחרי התפילה) שמותר לאכול עד עלות השחר. כיוון שאסור לאכול אחר עלות השחר, אין חשש שמי ימשך באכילתו.

והסתפק **בשו"ת בצל החכמה** (חלק ג סימן נב) האם תענית שונה משאר ימות השנה.

וכתב **באור לציון** (חלק ב פרק ז סעיף ח) גם מי שישן וקם קודם עלות השחר, אף שלדעת הזוהר יש לו להמנע מלאכול, מכל מקום אם הוא אוכל בשביל שיהיה לו כח לצום, מותר לו לאכול, אם התנה קודם השינה.

ואפילו הוצרך לאכילה ושתייה קבע צריך לאכול ולשתות קבע.

וכתב **הבאור הלכה** (ד"ה וכן) בשם **החיי אדם** (כלל טז סעיף א) אפשר הצריך לאכול מפני חולשת הלב מותר. וכתבו **האחרונים** (באר היטב בשם לקט הקמח) איש חלש שאינו יכול להחזיק מעמד עד שהציבור גומרים את תפילתם בבית הכנסת, עדיף להתיר לו שיתפלל ביחידות

בביתו בבוקר ויאכל קצת, ואחר כך ילך לבית הכנסת לשמוע קדיש וברכו ושאר דברי קדושה, מאשר שיאכל לפני התפילה, וילך לבית הכנסת להתפלל עם הציבור. וכן מוכח **בגמ' (ברכות דף כח):** 'חלש ליבאי' ולכן לא הגיע לבית הכנסת.

7. פוסקי זמננו

לכתחילה: לגבי היתר אכילה

לרפואה, צידד **הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** (שמירת שבת כהלכתה פרק נב הערה לט, הליכות שלמה תפילה פרק ב הלכה א) שלכאורה ראוי להדר אם אפשר לאכול פחות פחות מכשיעור, או שיאכל בפחות מכדי אכילת פרס.

מאידך לדעת **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (אשי ישראל פרק יג הערה עט, דעת נוטה חלק א עמוד רמו) גם מי שמותר לו לאכול, יאכל רק כמה שצריך ולא יותר, אולם לא צריך לאכול בחלקים של פחות פחות מכשיעור.

כתב **המשנה ברורה** (סימן צ ס"ק מה) הרוצה שלא ירוק תדיר בבית הכנסת ילעוס קודם כניסתו שורש מתוק שקורין 'לאקעריץ', ואף בבוקר מותר, דלא שייך בזה גאווה וגם אין מכניס לגופו. והורה **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (יבקשו מפיהו שער לה פרק ה) אדם שסובל מיושב בפה, וגם יש לו ריח רע בפה, ולא עזר לו לשטוף את הפה, מותר לו למצוץ וסוכרה לפני התפילה.

אקרייות על אריזות החלב

כס"ד, יום ב' י"ח תמוז תשפ"ה לפ"ק

להסיר מכשול

לאחרונה נתגלה בחלק גדול מאריות החלב, הנמכרים בקרטון: חלב רגיל, סויה וכדו', של כמה חברות כמל הכשרים, שמנצא בהם חרקים קטנים על האריות מבחוץ, אשר בעת מיילוי החלב נפלטים החרקים לתוך הכוס או לאחר פתיחת הקרטון חודרים החרקים לכל לתוך פתח בקבוק החלב, וע"כ יש להיזהר בזה מאוד מאוד מפניו החרקים חודרים לאוויר, [עיון כי בשקיות חלב הנמצאים בשקית ניילון לא נמצאו חרקים ולפיכך אין כל חשש בזה].
וע"כ יש לרחוץ היטב הקרטון עם זרימים מים לפני הפתיחה, בעיקר למעלה בקיפולים ומסביב לפתח בקבוקו.

וע"כ באע"ה"ח
רבני היכל הוראה

ג.ב. לפי דברי רבני ועדי הכשרויות שליט"א הדבר נגזר לאחר המילוי ופגית המוצר במחסן החברות (plastic) ובעת עגשים מאמצים רבים שיתוקן ודובר בע"ה.

מידע לציבור: בזמן האחרון התקבלו דיווחים על הימצאות אקרייות זעירות על גבי האריות החיצוניות של קרטוני חלב, כפי שנצפו במחסני ההפצה (מרלוג'ג) לאחר סיום שלב הייצור והאיטום.

לאחר בדיקות מדוקדקות של מומחי כשרות מטעם בד"ץ העדה החרדית, ובד"ץ ועדת מהדרין, עולה כי מדובר בנגיעות חיצוניות בלבד, ואין עדות לחדירה של אקרייות לתוך החלב עצמו.

למרות זאת, ומתוך חומרא הראויה, מומלץ לשטוף היטב את האריזה - ובפרט את אזור הפקק והקיפולים - טרם הפתיחה, ובעל נפש המחמיר בזה - תבוא עליו ברכה.

גורמי הכשרות, בליווי מקצועי הדוק, בשיתוף גורמי הייצור וההפצה, עושים מאמצים מרוכזים להביא לסיום התופעה במהרה.

מאחורי הקלעים התברר, כמה ידיעות חשובות:

א. החשש הוא רק בתוצרת 'תנובה', ולא בתוצרת 'טרה',

'משנת יוסף'. ב. החשש הוא רק בקרטוני חלב ובקבוקי חלב, ולא

בשקיות חלב, ולא במעדנים, לבן, וכדומה שמכניסים לתוך הפה.

ג. מבחינה עובדתית לאחר חקר וביורו יסודי, אין חשש סביר

שהאקרייות יפלו לתוך הכוס קפה או לתוך בקבוק החלב. שכן

זרעם של האקרייות להיצמד חזק למשטח עליהם הם עומדים,

וכל זמן שלא ידחפו אותם בכח לא יכנסו מעצמם למשקה.

לצורך עיון נוסף, ניתן לקבל במערכת 'הילכתא', את

המכתבים הרשמיים שפורסמו בנושא, לאחר בדיקה מקצועית

של הנתונים בשטח.

ואלו המכתבים לפי סדר מועד פרסומם;

א. **רבני היכל הוראה - י"ח תמוז תשפ"ה**

ב. **ועד הכשרות בד"ץ העדה החרדית - י"ט תמוז תשפ"ה**

ג. **בד"ץ ועדת מהדרין - כ' תמוז תשפ"ה**

ד. **ועד הלכה משמחי לב - כ"ה תמוז תשפ"ה**

לידיעת הציבור

בעניין הימצאות אקרייות זעירות על גבי אריזות קרטוני חלב, הרינו להודיע בזה לציבור כי מומחי הבד"צ בדקו בתקופה האחרונה אלפי מוצרי חלב ומוצרים נוספים, וכן נבדקו קוי הייצור במפעלים. א. לאחר עיון בתוצאות בדיקות אלו, המסקנה היא שאכן נמצאות על האריות החיצוניות בלבד של קרטוני החלב אקרייות זעירות שמקורן במחסן (ללא באולמות הייצור), אולם נהחלט החשש להימצאותם בתוך החלב עצמו ברור שזה חזק מלחיות מייטוט המצוי.

ב. אפשר לשטוף את האריות תחת זרם מים, ובעל נפש המחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

במקביל עמלים צוותים מיוחדים בליווי מומחים מטעם הבד"צ,

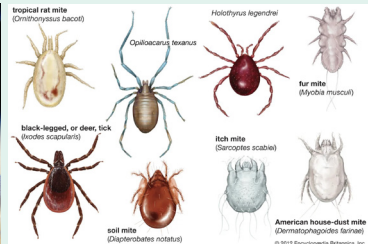
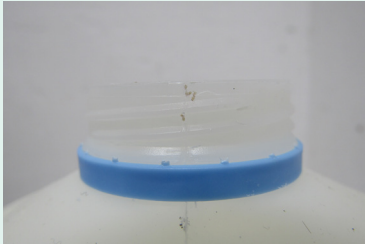
למיגור תופעה זו לגמרי בע"ה, ותקוותנו שתוך זמן קצר הדבר יבוא על פתרונו.

ועד הכשרות
שטי"א הבד"צ ועדת החרדית
הירושלמי ת"ו

הודעה לצרכנים

בתקופה האחרונה נמצא על גבי האריזה החיצונית של מספר קרטוני חלב ומשקאות, אקרייות זעירות שכמעט אינן נראות לעין. מבדיקות רבות שנעשו הוכח שכאשר הפקק סגור הן אינן נמצאות בחלב ובמשקה. לחוששים, אפשר לשטוף את הקרטון ואת אזור הפקק תחת מים זורמים טרם פתיחתו.

בד"צ ועדת מהדרין

משיב כהלכה

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 484 בסך 100 שקל מזומן
הבה"ח יצחק גריינמן שליט"א
שיבת תושיה תפרח

שאלה: איזה שתיה מותרת ואיזה שתיה אסורה לפני תפילת שחרית?

ביאור: פירוט הדין בשתיית מים, סודה, תה, קפה (בתוספת חלב וסוכר), שוקו, קפוצ'ינו, אייס קפה, מיץ תפוזים, בירה?

מקורות: טור ובי"ש וע' ומשנ"ב (סימן פט סעיף ג), פרי חדש (סעיף ג), ברכי יוסף (ס"ק ד), ערוך השולחן (סעיף כג), מטה אפרים (קצה המטה סימן תקפא ס"ק ז), ארחות רבינו (חלק א עמוד קו), הליכות שלמה (תפילה עמוד ח), יבקשו מפיחה (שער לה פרק ה), שיעורי הגרי"ש (ברכות דף י), פניני תפילה (עמוד נו), אז נדברו (חלק יב סימן כז), חוט שני (נושאים שונים עמוד קפא).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל השולח תשובה נכונה, בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדיה. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
- עמדות 'דרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 6507823-1532
- במייל 5047867@gmail.com

הוקדש לעילוי נשמת

האשה הצדקנית מרת חנה ב"ר משה ע"ה
נלב"ע ו' כסלו תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

דינים העולים

א. **מחצות הלילה:** ישן וקם לפני עלות השחר אפילו בחצות הלילה, נכון לכתחילה להחמיר לפי דברי הזהור שלא לטעום עד שיתפלל, ואפשר דשתיה מותר. ואם מפריע ללימודו יאכל.

ב. **לפני עלות השחר:** החל מחצי שעה לפני עלות השחר אסור לאכול 'אכילת קבע', והיינו פת, עוגה או משקה משקר, בכמות הגדולה מ'מכביצה'. אבל פירות ומיני תבשיל מותר לאכול אפילו יותר מ'מכביצה'. דין זה נאמר גם לפני תפילת מנחה ומעריב.

ג. **איסור אכילה:** מעלות השחר והשחר הגיע זמן תפילה, אסור לאכול ולשתות מאומה עד שיתפלל תפילת שחרית. והוא איסור דרבנן, ויש אומרים שהוא איסור דאורייתא. דין זה נאמר רק בשחרית ולא במנחה ומעריב.

ד. **לרפואה:** אכילה לצורך רפואה מותרת, וצריך לקרוא תחילה קריאת שמע. וכן נטילת כל תרופה שהיא, כולל 'ויטימינים' לחיזוק הגוף - מותרת. אם יש לו יושב וריח רע בפה, מותר למצוץ סוכריה לפני התפילה. מותר לחזן לגמוע ביצה חיה קודם התפילה, כדי שיהיה קולו ערב.

ה. **צמא ורעב:** אדם חלוש חולה זקן צמא ורעב ולא יכול להתפלל כראוי, רשאי לטעום מעט קודם התפילה. יש אומרים שאם יכול לאכול פחות מכשיעור, או שלא בכדי אכילת פרס עדיף כן. ויש חולקים. אדם חלוש עדיף שיתפלל ביחידות, ויאלץ אחרי התפילה, ואח"כ ילך לבית הכנסת לשמוע דברים שבקדושה.

ו. **צום:** תענית שמתחיל ביום, יש אומרים שמותר לאכול אכילת קבע עד סמוך לעלות השחר, ויש אומרים שמותר רק אם התחיל יותר מחצי שעה לפני עלות השחר.

נושא הגיליון הבא:

'שתיה לפני שחרית'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכות ואיחולים לחבר מערכת הילכתא הג"ר יוסף שלמה בייפוס שליט"א על זכייתו להוציא לאור את הספר הנפלא 'פרקי אמונה וחזיון' מבית ילקוט 'לקח טוב' שחיבר אביו הג"ר יעקב ישראל בייפוס שליט"א
יהי רצון שהספר יתקבל באהרה רבה להגדיל תורה ולהאדירה!

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים וימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...